

Тепер уже немає різниці, чи привернемо ми увагу, чи ні. Коли відчиняю двері, Алекс, стоячи за мною, кидає:

— Ти не замкнув двері останнього разу? Не надто обачно!

Він каже це розслаблено, насмішкувато. В мене ж враження, що стукіт мого серця чутно по всіх околицях, аж до нетрів того лісу, що за гаражем.

Заходимо в приміщення. Я швидко дивлюся на стелю. Лаз дещо відкритий. Уявляю Луї, що дивиться згори й умикає магнітофон. Зупиняюся й повертаюся. Алекс іде, проходить повз мене, роззирається довкола, як щасливий власник, що повернувся додому.

— А що з тілом того хлопця, Алекс? — раптово питаю.

— Що й з іншими, — відсторонено відповідає, не зупиняючись й тримаючи руки в кишенях. — Що було і з вужами.

Він наближається до лебідки, розглядає її кілька секунд задоволено. Нудота мені підпирає горло.

Чую якийсь шум, що долинає згори, й підводжу голову. Щілина лазу стає трохи ширшою й звідти визирає обличчя Луї. Я панікую і показую йому сховатися. Луї наче сумнівається з дивним виразом обличчя, наче не розуміє. Нарешті люк повертається в первинне положення.

Алекс, який повернувся до мене спиною, нічого не помітив. Годі! Нічого гаяти час!

— Маємо поговорити.

Алекс зупиняється, повертається. Він розстібає пальто, знімає шапочку й кладе до кишені, безтурботний:

— Так ми тут для чого?

Швидко витираю губи, нервово обдумуючи, як почати. Нарешті кажу дещо напруженим голосом:

— Усе це розвивалося занадто швидко! Я опинився в низці подій, які не міг контролювати! Я робив речі, що ніколи не зробив би за звичних обставин! Для початку я приводжу тебе сюди, ти вбиваєш двох чоловіків, а я навіть не здогадуюся! Потім ми повертаємося, щоб з'ясувати

стосунки, і ти вбиваєш без мого відома третю людину! Жінку! Врешті, ти мене заганяєш у таку... таку жахливу ситуацію, ти маніпулюєш мною так... по-диявольськи, що я змушений був... (я ковтаю слину) своєю чергою вбити людину! Це занадто, Алексе, занадто!

Розумію, що цей маленький виступ дещо гротескний і йому бракує природності. Що ж до Алекса як такого, то він, тримаючи руки в кишенях, має приголомшений вигляд. Тим гірше для нього, варто далі йти цим шляхом:

— Саме так усе й було, еге ж, Алексе?

Він насмішкувато стинає плечима:

— Якщо грубо підсумувати, то так...

Всередині я кричу від щастя: незважаючи на доданий ним нюанс, він щойно визнав свою причетність!

— Але ти намагаєшся заспокоїти власну совість. Отой хлопець, увечері вівторка, саме ти напав на нього! І ти попросив мене про допомогу! Врешті-решт, те, чого ти хотів — знову почати грати зі мною, хіба ні? Ти...

— Годі! — зупиняю його роздратовано. — Я не хотів *грати*, як ти кажеш, я ніколи не хотів грати! Я запанікував і вчинив глупство — все! Так, це моя помилка, правда, і я не заперечую свою відповідальність, я готовий до наслідків!

Я натискаю на останніх словах, щоб на записі, який робить Луї, їх точно було чути, але мій голос, мабуть, був занадто гучним, бо Алекс дивиться на мене, наче я з глузду з'їхав. Тож я стишую голос і гарячково веду далі:

— Але визнай, що все, що сталося, — твоя провина! Саме ти затягнув мене у цей кошмар! Я був слабаком і боягузом, правда, але у всьому, що сталося, винний ти! Ти вбив трьох людей, і ти мене теж штовхнув на вбивство! *Визнай!*

Я свідомий того, який я смішний; там, нагорі, Луї має бути розчарований моєю поведінкою. Але я надто знервований, щоб вдаватися в нюанси, думати про тонкощі, і я суко! Я не поліціант, я роблю все, що можу! Алекс витріщає

очі, цього разу повністю спантеличений. Він розводить руки долоні доверху й відказує:

— Що з тобою, що ти так захищаєшся? Таке враження, що... що... Ти хочеш переконати себе? Чи переконати мене? Чи...

І тут я відчуваю, що в нього в голові щось блиснуло. Він примружує очі й добирається до найглибших закутків моєї душі своїм племенистим поглядом. Я замовкаю, скам'янілий від страху. Так і є, я все зіпсував! Алекс починає недовірливо оглядатися довкола, а тоді раптово йде до туалету й грубо відчиняє двері. Він швидко обходить гараж, зазирає у всі закапелки, за старі напіврозібрані машини. Я не наважуюся навіть ворухнутися, майже не дихаю. Що станеться, якщо він знайде Луї?

Зупинившись посеред приміщення, він знову оглядається, незадоволений пошуками, і раптом зводить очі догори. Бачить прочинений лаз. Я вже зовсім не дихаю. Луї має пильнувати, має бути готовим до нападу...

Нарешті Алекс дивиться на мене. Пекуча ненависть, помножена на нерозуміння й непідробне розчарування, спотворює його раптово зблідле обличчя. І доки я готуюся захищатися, він розвертається, біжить до виходу й вискакує надвір. Через відчинені двері бачу, як він біжить до траси.

Тоді мої легені починають рухатися й ламким голосом я кричу до Луї, щоб він спускався, бо Алекс утік. Проказуючи так, іду за драбиною й підставляю її до лазу. Впродовж довгих секунд нічого не відбувається, наче Луї випарувався, і я, занепокоєний, кличу його вдруге. Нарешті люк відкривається, вигулькують ноги мого друга, і він, дуже повільно спускаючись, з'являється переді мною. Він дезорієнтований, наче боксер після нокауту, зігнутий уперед, руки на колінах, окуляри навскоси. Він дивиться в землю й глибоко дихає.

— Ти ж усе чув, Луї? Ти бачив його і все записав, правда?.. Правда?..

Він підводить голову й поправляє окуляри. Погляд розгублений, сповнений співчуття і жаху водночас.

— Так, шепоче він. — Я все бачив. Я все чув...

Я сумно, але з полегшенням, зітхаю. Тепер у нього є доказ, що все — правда, доказ, що Алекс — монстр, але ще й доказ, що я насправді вбив людину. Й усе це його бентежить, так ранить, що він уже не знає, як до мене ставитися: як до жертви... чи як до злочинця.

А я сам як до себе ставлюся? Можливо, і так, і так...

— Луї, ти... то допоможеш мені?

Його обличчя стає серйозним. Він повністю випростується. В його погляді й надалі бачу оцю суміш співчуття й гидливості.

— Я зроблю все, що зможу, Етьєне, присягаюсь.

Коли я відвертаюся, щоб глибоко зітхнути, мій друг іде до столу. Бо ми на наступному етапі: він телефонуватиме в поліцію. Попереджаю, що телефон може бути вимкненим. Він бере слухавку, робить знак, що все працює, й починає набирати номер. Зупиняється і дивиться на мене так, наче йому соромно.

— Думаю... буде краще, якщо ти вийдеш, доки я телефонуватиму...

Йому незручно готувати моє затримання в моїй присутності. Така увага мене особливо торкає: хіба це не доказ, що він зберіг хоч крихітку дружнього ставлення до мене? І якщо просить мене вийти, то знає, що я не тікатиму. Незважаючи ні на що, він мені довіряє. Привезти сюди Луї — було справді найкращим рішенням.

Я виходжу з гаража й зачиняю за собою двері. Здіймається вітер і змушує застігнути пальто. Я підводжу обличчя до чорної хмари й підставляю вітру, наче він може очистити мене від бруду, що налипнув за останні тижні.

Я почуваюся спустошеним, як майже ніколи раніше, ні краплі сил. Тепер, коли зробив те, що мав зробити, весь адреналін зник, залишивши після себе величезну порожнечу. Тож іду до машини й падаю на сидіння, задоволено зітхаючи.

Трохи відпочину... Мені потрібно... бо незабаром почнеться справжня хресна дорога... Але я хоча б пройду її з чистим сумлінням...

Заплющую очі. Почуваюся добре, сидячи отак... поступово сповзаю в такий приємний і такий уразливий стан на межі між сном і явом. Відчуваю себе деінде, безтілесним, повністю усвідомлюючи сидіння, машину, оту сутність, що проходить поряд із дверцятами...

Я аж підстрибую, розплющую очі й дивлюся назовні. Нікого немає. Все спокійно, двері гаража відчинені, автомобільні остови слухняні.

Занурююся глибше в сидіння, спонукаю себе до спокою. Вже нічого не може статися, тепер усе позаду.

Дивлюся на годинник: чотирнадцята година. Пізніше, ніж я думав. А що там робить Луї? Розвертаюся до гаража, дивлюся на відчинені двері...

Хіба я їх не зачиняв, коли виходив?

О, Господи...

Вискакую з машини, біжу до гаража, майже зриваю двері, вбігаю... всередині себе вже знаю, що запізнився, що божевілля, безумство, доля сильніші від мене, що мої зусилля...

Алекс стоїть, тримаючи в руках шматок старого заліза... іржавий бризковик від велосипеда... з гострими кінцями й увесь червоний від крові... і розпростертий на підлозі Луї, Луї з пошматованим обличчям, таким пошматованим, що я його не впізнаю, Луї, який плаває у власній крові, Луї мертвий, бо це сталося знову, і знову, і знову!..

Хтось кричить, це я. Хтось задкує, і це я. Хтось трясє руками, як божевільна лялька, і це теж я! Здається, чую, як Алекс кричить:

— Як ти міг подумати, що я поведуся на таку тупу брехню! Ти ж знаєш мене набагато краще, Етьєне!

Досить, я більше не можу, я більше не хочу, досить смертей, крові, божевілля, надвір, швидко, але кров, на землі, в небі, швидше до машини, кров на капоті, сісти, на кермі також кров, знову кров, скрізь, я втоплюся і помру в усій цій крові, заводжу, але не чую двигуна, я занадто кричу, їхати, швидко, здати назад, кров у дзеркалі заднього огляду, на вулиці, на полі, куди сягає око, все ще здаю назад, і кричу, кричу, і, і, і удар, машина підстрибує, удар в обличчя, кров, смерть, трупи...

... і морок.

* * *

У темряві чуто якийсь гомін. Він наближається і стає зрозумілим. Голос. Хлопця. Мертвого хлопця. Хлопця, якого я вбив.

Мене не обходить, що ви овоесамосое...

...овоесамосое...

Голос змінюється. Хтось інший.

Ей... Прокидайся!... Ей!...

Розплющую очі. Голова розколюється. Я так і сиджу за кермом. Дверцята відчинені, і чоловік років п'ятдесяти в картузі з коричневими вусами нахилився до мене; заспокоюється, коли розуміє, що я живий. Надворі падає сніг. Густиий щільний сніг. Ніч уже теж вистромила носа. Здивований, розумію, що вже шістнадцята година. Господи! Я провалявся непритомний у машині дві години!